

**משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר**

כ"ט שבט התשע"ט
04 פברואר 2019

סמך : 2019-29

לכבוד:

חברי פורום עברות מחשב וראיות דיגיטליות

הנדון : סיכום פורום עברות מחשב וראיות דיגיטליות - 4.2.2019

1. בתאריך 4.2.2019 התקיימה ישיבה של פורום עברות מחשב וראיות דיגיטליות. בישיבה השתתפו: ד"ר חיים ויסמונסקי, שירי רום, אפרת פאר-גרונדלנד, סתיו גרוסמן-גלמן, יוני חדד, אדר לר, עמוס איתן, צחי גבאי – מחלקת הסייבר בפרקליטות המדינה; סני"צ איה גורצקי – יועמ"ש אח"מ; רפ"ק קובי עזרא – יועמ"ש מערך מאו"ר (יחידה 105); רפ"ק נריה מאור – חוליית עברות מחשב במטה הארצי; רפ"ק ניב פרטוק ורפ"ק שירן חנניה – חטיבת הסיגינט במשטרת ישראל; רפ"ק אלון צרפתי – יועמ"ש להב; רפ"ק טל ויתקון – יועמ"ש סייבר להב; מיטל מור ומירב גבע – פרקליטות מחוז תל-אביב (פלילי); לילך תמיר – פרקליטות מחוז חיפה (פלילי); אביטל פינק – פרקליטות מחוז מרכז (פלילי); אתי בן-דור – פרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה); נתי בן-חמו – פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי); סיגל בלום – המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה; גיורא חזן – פרקליטות מחוז דרום (פלילי); שלומי אברמזון – המחלקה לתפקידים מיוחדים בפרקליטות המדינה; אפרת חשן-מנדל – הרשות להגנת הפרטיות; אפי טפליץ ועינת גדעוני – ייעוץ וחקיקה (פלילי); קרן דהרי – ייעוץ וחקיקה (ציבורי-מנהלי); גדי פרל ואריאלה יוסטמן – רשות התחרות; ליאת גורפינקל – מערך הסייבר הלאומי.

2. **חיפוש במחשב, בטלפון סלולרי ובמדיה מגנטית של בעלי חיסיון:**

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

- א. **חיים**: יש תחושה של פרקליטים מטפלים שקיימת הרתעת יתר מהפרוצדורה הכרוכה בחיפושים בחומרי מחשב הקשורים לבעלי חסיונות מקצועיים, ולכן התחושה היא שנוצרת דה-פקטו מעין-חסיונות לבעלי חסיונות אלה. תחושה זו משותפת גם לפרקליטות ובמידה רבה גם לחלק מקציני המשטרה שמטפלים בנושאים אלה. עד כה לא נערך נוהל כתוב ומחייב לגבי אופן עריכת החיפושים אצל בעלי מקצועות חסויים או המערבים תכתובות עם בעלי מקצועות חסויים. מטרת הדיון היא להציג את הנוהג בקרב רשויות החקירה בתחום זה ולבחון האם נדרש לחדד את העמדות המשפטיות בתחום זה, וכך האם נדרש לקבוע הנחיות מחייבות בתחום.
- ב. **אלון צרפתי (יועמ"ש להב) וטל ויתקון (יועמ"ש יחידת הסייבר בלהב 433)**: הציגו את הפרקטיקה בתחום זה, בחלוקה לחיפושים אצל בעל החיסיון לעומת חיפושים אצל הלקוח. הובהר כי גם אם לא נטענת טענת חיסיון, הרי שאם נמצא מסמך שיש אפשרות שתעלה לגביו טענת חיסיון – נוהגים לעצור, להפסיק עיון בחומר, ולהעביר לבית-המשפט להכרעתו. כאמור אין נוהל כתוב, וההנחיה הלא-כתובה היא לנסות למצוא פתרונות אד-הוק, כל מקרה לגופו, בהתאם להנחיות של בית-המשפט.
- ג. לעתים, במסגרת הניסיון להגיע להסכמות עם הסגור של החשוד שמעלה את טענת החיסיון, ב"כ החשוד מעיין בחומרי המחשב שנתפסו ומציע מיון שלו לגבי החומרים החסויים לעומת הלא-חסויים. כמו כן, לעתים בית-המשפט מבקש להגדיר מילות חיפוש מסוימות שעל בסיסן ייערך החיפוש, ויותר למשטרה לעיין רק בתוצרי החיפוש ולמיינם לחסוי ולא-חסוי.
- ד. היה ומועלית טענת חיסיון גורפת – גם אז מביאים את הדברים לבית-המשפט, על מנת שינסה להשפיע על ההגנה לצמצם את גדרי הטענה.
- ה. **חיים** ציין כי לפי הפרוצדורה שהוצגה, למעשה נפגעת היוזמה של המשטרה בשלב ראשוני של החקירה, ובמידה רבה החשוד ובא-כוחו מכתיבים את קצב החקירה. השאלה היא האם לא נכון לקבוע קטגוריות של מצבים שבהם המשטרה מחליטה שבוודאות אין חיסיון, ומקדמת בחיפוש באותם מצבים, מבלי שמתאפשר להגנה לעכב את ההליכים ולגרור את העניין לדיון והכרעה בבית-המשפט.
- ו. **טל** הציגה מקרים שבהם עלו טענות חיסיון על-ידי ההגנה, וכיצד ניסו לפתור ולהתמודד עם העניין.
- ז. **אתי בן דור** העירה שכאשר מנסים לקדם מתווה חיפוש שמבוסס על מילות חיפוש בלבד, הרי שעלולות להתקבל תוצאות רבות מספור, ואז יקשה על בית-המשפט למיין את החומרים החסויים מהלא-חסויים, וייגרם עיכוב אדיר.

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

ח. **אלון וטל** ציינו שפעמים רבות בית-המשפט מנחה כי מי שיעיין בתוצרי החיפוש (לאחר צמצום לפי מילות חיפוש) הוא שוטר שאינו מצוות החקירה, שאז קשה לו לגלות בקיאות בפרטי החקירה (בפרט בתיקים גדולים) ולמיין, חוץ מחסוי ולא-חסוי, גם את מה שרלוונטי לעומת מה שלא רלוונטי.

ט. **איה גורצקי**: לנוכח הפרקטיקה המתוארת, נשאלת השאלה האם ניתן לפעול כיום כך שיימנע הצורך להיכנס להתדיינות מתישה בבית-המשפט.

י. **חיים**: אפשר לחשוב על פתרון שלפיו מחדדים שני דברים: האחד, מחדדים את הקטגוריות של התכתבויות ומסמכים שאינם חסויים (הן באופן כללי והן בנסיבות המקרה – דהיינו לחדד שבאופן כללי מסמכים קשורים לשכר טרחה אינם חסויים; ובנסיבות של מקרה נתון – שתכתובות בין החשוד לבין אדם מסוים אינם קשורים לשירות המקצועי ולכן אינם חסויים). השני, מחדדים כי על מי שטוען לחיסיון להגדיר את הדברים בבירור, ובפרט כאשר מדובר בלקוח שטוען לחיסיון על מסמכים שנתפסים אצלו – יש להבהיר את גדרי החיסיון, על מה בדיוק זה חל וכו', אחרת לא נתחשב בטענה.

יש לזכור כי גם אם לא מתחשבים בטענה, ומתקדמים עם החיפוש, יכול החשוד להשיג על הצו, ולפנות לבית-המשפט בבקשה להורות על חיסיון מיוזמתו.

יא. **אתי בן דור**: בעבר החיסיון היה רק אצל עוה"ד ולא אצל הלקוח, היום זה לא כך וגם אנחנו כבר לא בעולם שבו היקפי החומר הם כפי שהיה בימי קביעת הנוהל שבפקודת מס הכנסה (סעיפים 235א-ה). לכן, יש מקום לעיין מחדש בנוהג כפי שהתגבש בעבר.

יב. **גדי פרל ואריאלה יוסטמן** (רשות התחרות – לשעבר הגבלים עסקיים): התיקים המתנהלים במחלקת החקירות שלנו מאופיינים בהיקפי מידע עצומים. אין ברשות התחרות נוהל כתוב לעניין חיפוש במחשב שבו נטענות טענות חיסיון. במקרה של לקוח שמעלה טענת חיסיון, החוקרים ידרשו שהטענה תחודד, והלקוח יציין את שמות עורכי-הדין עמם נועץ (ורק לגביהם יימנעו מלעיין בחומר). עם זאת, גם אם לא נטענת טענת חיסיון על-ידי הלקוח, ונתקלים בחומרים שעל פניו נראים כתכנים חסויים, ינהגו כאילו יש חיסיון, יבודדו את החומרים הללו, ויביאו להכרעת בית-המשפט.

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

במקרה של בעל מקצוע חשוד (בפרט עו"ד חשוד), מדובר בהליך סבוך שאורך חודשים ארוכים, שכולל מלחמת התשה בין בעל המקצוע, באמצעות באי-כוחו, לבין החוקרים. התהליך כולל ניסיונות להגיע להסכמות לגבי מילות חיפוש שישמשו לצורך מיון החומרים; ניסיונות לגדר את טענת החיסיון וכו'. גדי פרל ציין כי לפחות בתיק אחד, בית-המשפט נתן ביטוי מסוים לאותה "מלחמת התשה" שנקטה בידי החשוד (לימים נאשם), בבואו לגזור את דינו.

ג. גדי פרל ואריאלה יוסטמן ציינו עוד שרק במקרה אחד נטען על-ידי החשוד שהגורם מטעם הרשות החוקרת שימיין את החומרים מול בא-כוח החשוד יהיה גורם שאינו מצוות החקירה. בד"כ, כאשר עולה טענת חיסיון, הגורם הממיין הוא מצוות החקירה (זאת בשונה מהמקובל בחקירות המשטרה שבהן מועלית טענת חיסיון).

ד. **אתי בן דור** הציגה מניסיונה את ההתמודדות עם טענות חיסיון שמועלות בידי חשודים. אתי ציינה שלדעתה בפועל המשטרה מורתעת מטענות חיסיון, וחלק מהסנגורים זיהו נקודת חולשה זו ולכן טוענים טענות חיסיון גורפות ומסכלים או מעכבים באופן ניכר את קידום החיפוש במסגרת החקירה. עיקר הקושי, לדעת אתי, קיים בכל הנוגע לחיפוש אצל חשודים שטוענים טענת חיסיון כלקוחות של בעלי המקצועות החסויים. כיום, לא אחת המשטרה נותנת לבא-כוח החשוד לעיין בכל המחשב; המשטרה מתחשבת גם בטענות חיסיון גורפות, וזאת במקום לדרוש גידור וצמצום של הטענות כך שתיוותר כמות מצומצמת של מסמכים במחלוקת, מה שיאפשר להכיל את העניין ולהתמודד עמו כראוי.

טו. **ענת גדעוני** ציינה שבפס"ד היינץ-רמדיה בבית-המשפט העליון (רע"פ 8873/07 היינץ ישראל בע"מ נ' מדינת ישראל) הדגישו כי העלאת טענת חיסיון בידי הלקוח לגבי מסמכים שבמחשבו צריכה להיות מתחממת, קונקרטיה וברורה. בית-המשפט התייחס לעובדה שטענה בעלמא עלולה להטיל נטל מכביד על המשטרה.

טז. לאחר מכן התקיים דיון במסגרת הפרורם, האם יש מקום לקבוע הנחיה להסדרת הנושא.

יז. **חיים ויסמונסקי** סיכם את הדיון בנושא זה כדלקמן:

1) כלל המשתתפים הסכימו שנדרשת הנחיה בעניין, שכן כיום פועלים על פי נוהג, מחפשים פיתרונות אד-הוק מול בית-המשפט, ובפועל ככל הנראה סוטים מהקביעות המשפטיות המנחות שתוחמות את גדרי טענות החיסיון הרבה מעבר למה שנוהגים על פיו בפועל.

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

- 2) בעבר, נערכו דיונים אצל רוז נזרי כמשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי) ואצל אלי אברבנאל כמשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) בנושא זה.
- 3) ייתכן בהחלט שניסיון להסדיר את הנושא כיום יוביל למסקנה כי הפרוצדורה הנקוטה בהצעת חוק החיפוש אינה מתאימה במלואה למאפיינים של חקירה בסביבה ממוחשבת כיום.
- 4) הנחיה בסוגייה זו נכון שתתייחס (רשימה לא סופית כמובן) לנושאים הבאים:
- א. הבחנה בין חיפוש אצל בעל חיסיון לבין חיפוש אצל לקוח.
- ב. מה משמעות אי-העלאת טענת חיסיון בידי הנחפש?
- ג. האם ניתן לקבוע קטגוריות של חומרים (הן ברמה הכללית והן ברמה הקונקרטית, בנסיבותיו של התיק הספציפי) שלגביהם לא יחול החיסיון, שאז בכל מקרה יתבצע חיפוש ולא ייעצר אף אם החשוד יטען לגביהם כי חל חיסיון (טענה שתימצא כלא-נכונה מבחינה משפטית).
- ד. כיצד ניתן להציע גידור לחומרי המחשב שרק בתוכם יהיה רלוונטי לבחון את טענת החיסיון?

3. **כב' השופט (בדימ.) Robert Hettelman (לשעבר מבית-המשפט לענייני משפחה בניו-יורק) - הרצאה בנושא "התמודדות עם פדופיליה מקוונת - מנקודת מבט של תובע ושופט":**

- א. השופט הציג בקצרה את גופי האכיפה האמריקנים שעוסקים בפורנוגרפיית קטינים, את המטרות בהתמודדות עם תופעה זו והקשיים. בנוסף, נתן טיפים בניהול תיקי פורנוגרפית קטינים.
- ב. כן, סיפר על תהליך החקירה והמשפט של עבריינים המחזיקים פורנוגרפיית קטינים ואיך ניתן להתמודד עם טענות שמעלים נאשמים.
- ג. המצגת ובה עיקרי דבריו מצורפת לדוא"ל שבו נשלח סיכום דיון זה.

4. **הפעלת סוכנים ברשת לגילוי עברייני מין - דילמות ואתגרים:**

- א. **לילך תמיר** (פמ"ח פלילי) הציגה מבצעי סוכנים ברשת לאיתור פדופילים. בד"כ המבצע כולל הפעלה של שוטר כסוכנת חשאית (ס"ח), המתחזה לקטינה מתחת לגיל 14. הפניה והשיח כולם מתועדים, ובד"כ ההפעלה היא לטווחים קצרים של

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

התקשרות עם החשודים. המבצעים באזור הצפון לא מתמקדים ביעדים בעלי עבר רלוונטי, אלא ב"מי שיוצא". היה ניסיון להוביל מבצע הכולל התחזות לקטינים-בנים שלא צלח.

ב. לילך ציינה שרף הענישה בתיקים בצפון כמעט ולא כולל מאסרים בפועל. כן המליצה שהסוכנת תרשום את הגיל שלה בשם המשתמש (לדוגמה, sivan12). שם אינדיקטיבי זה יכול לשלול טענות של החשוד כי טעה לחשוב שמדובר בבגירה, הגם שבכל מקרה חשוב לחזור על עניין הגיל בהקשרים שונים ובמועדים שונים בשיחה. לילך ציינה כי טענת הטעות בגיל מתעוררת לעתים על רקע העובדה שבמרבית האתרים נדרש לחתום שמדובר בבגיר מעל 18.

ג. לילך הוסיפה כמה טיפים בנושא הפעלת שוטרות סוכנות לאיתור פדופילים: ניתן לחשוב על הקלטת משפטים מראש בקולה של קטינה אמיתית ולשלוח אותם כהודעה קולית בוואטסאפ למשל; להשתדל לתקשר באפליקציות שפחות מקובל לדבר בהן בווידיאו (וכך נמנע הצורך להראות את פניה של השוטרת הסוכנת).

ד. לילך הסבירה שהרבה פעמים עולה טענת אפליה, כיוון שההגנה מבקשת את כל השיחות של הסוכנת שלא בשלו לכדי כתב אישום. הנוהג הוא שהיחידה החוקרת מתעדת את יום העבודה מהבוקר עד סיום העבודה בווידיאו מסך רץ. יוצא בד"כ שמוקלטות שיחות ותכתובות במשך כ-4 שעות ביום, וזה נחשב לכלל החומר שנאסף. אם נטענת טענה לפי ס' 74 לחסד"פ, מציעים לביהמ"ש לראות את ההקלטות ולבחון אם יש חומר רלוונטי נוסף. לילך הסבירה את החשיבות להעביר לפרקליט המלווה את הפרשייה את החומרים שנאספים במסגרת פעילות הסוכנת באופן רציף.

ה. לילך ציינה כי כאשר החשוד מתקשר עם הסוכנת באמצעות טלפון נייד, קל יותר להפריך טענות כי "זה לא אני", שכן ניתן להראות שמהמכשיר בוצעו שיחות למשפחתו ולחבריו של החשוד, ניתן לאכז את הטלפון במקומות שמתאימים לחשוד וכדומה.

ו. לילך ציינה שעולות לעתים טענות של סמכות מקומית, כי צריך להעמיד לדין במקום מושבו של הנאשם, ולא דווקא במקום פעולתה של הסוכנת. עמדת הפרקליטות היא שניתן להעמיד לדין גם לפי מקום פעולתה של הסוכנת.

ז. **נצ"מ אתי בצר** (מפקדת יח' 105 – מאו"ר): ביחידתנו אנחנו מכוונים ליעדי אדם בעלי עבר רלוונטי, ולפיכך מכוונים לבסוף לתוצאה עונשית מחמירה, אם יורשעו בעברות.

ח. **חיים** הדגיש את החשיבות לחתור למפגשים בין החשודים לבין הסוכנת, לפחות ביום המעצר, כיוון שהיציאה מעולם הדיבור לעולם המעשה חשובה, מאפשרת להתמודד

משרד המשפטים
פרקליטות המדינה
מחלקת הסייבר

עם טענות הדחה בקלות רבה יותר, מאפשרת לסתור טענות ל"הגנת פנטזיה" וחושפת עברה חמורה יותר.

ט. **מיטל מור** ציינה כי בבוא בית-המשפט להעריך את חומרת המעשה ומתחם הענישה, הוא לוקח בחשבון התקופה שבה נערך הקשר ואת מספר הקורבנות.

נערך על-ידי מאי הר-שי